

СКОРБОТНІ СТОРИНКИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

**День пам'яті
ЖЕРТВ**

ГОЛОДОМОРІВ

1921-1923

1932-1933

1946-1947

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
ГОЛОДОМОРУ

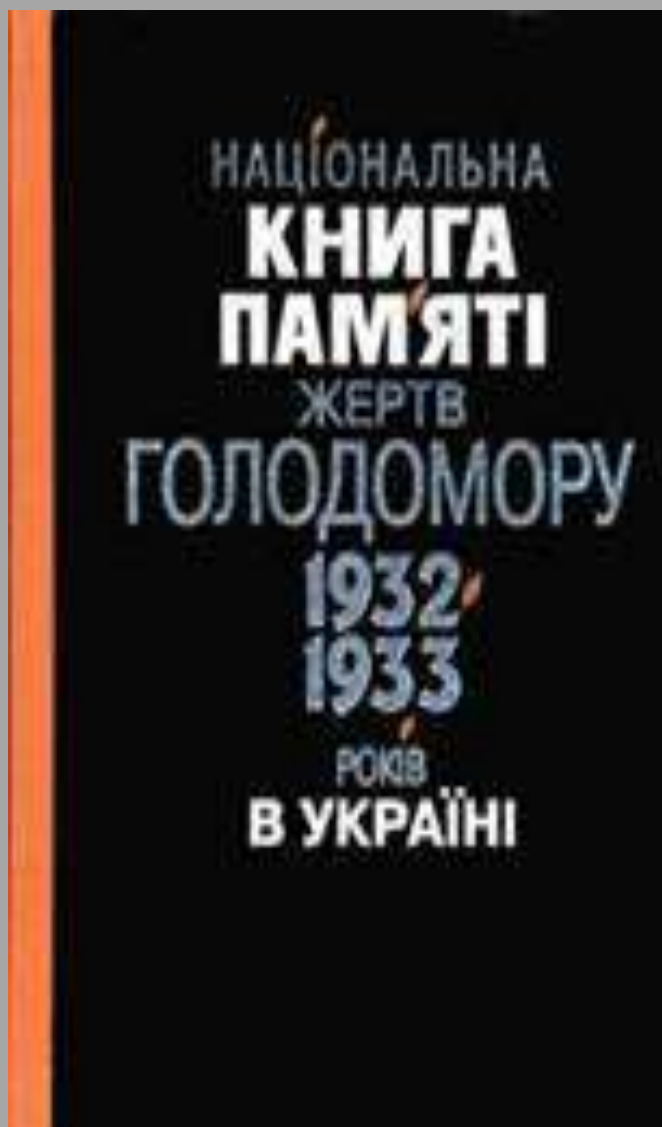

Енциклопедія Голодомору 1932–1933 років в Україні / Мін-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодомору в Україні. – Дрогобич : Коло, 2018. – 576 с.

Науково-меморіальне видання інформативно відтворює причини, обставини, соціально-психологічні та статистично-демографічні наслідки Голодомору-геноциду в Україні. Видання має понад тисячу статей, які стосуються персоналій, подій, явищ, термінологічного, історіографічного, меморіально-історичного, демографічного, антропологічного дискурсів Голодомору.

Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні / авт. кол.: І. Юхновський, В. Верстюк, В. Борисенко [та ін.] . – Київ : Вид-во імені Олени Теліги, 2008. – 952 с.

Загальноукраїнський том Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні є лише частиною масштабного загальноукраїнського видавничого проекту, який включає в себе 17 обласних томів та том міста Києва.

У книзі узагальнено сучасний стан наукових досліджень з цієї проблеми. На основі архівних джерел та свідчень очевидців розкриваються причини, масштаби та наслідки Голодомору.

Неживий О. І. Голодомори в Україні у ХХ столітті : навч. посіб. / О. І. Неживий ; Міжрегіон. акад. управління персоналом. – К. : МАУП, 2007. – 327 с.

Це перше видання створене на основі аналізу голодоморів як методів управління суспільствами від найдавніших часів – покарання «невгодних» та «виховання» тих, хто вцілів, з метою беззастережного керування фізично та духовно зламаними спільнотами. На прикладі трьох голодоморів в Україні у ХХ столітті (1921-1923, 1932-1933, 1946-1947 рр.) простежено дії організованої злочинності владних (СРСР) і світових латентних (прихованих) структур.

Великий голод в Україні 1932–1933 років : у IV т. Т. I : Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / викон. директор Джеймс Мейс. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 814 с.

Перший том чотиритомного видання матеріалів Конгресово-президентської Комісії США з вивчення Великого голоду в Україні 1932-1933 рр. містить свідчення очевидців-емігрантів з України, що були зібрані впродовж 1983-1984 рр. за спеціальною методикою oral history і є доказом геноциду українського народу.

Рафаель Лемкін: Радянський геноцид в Україні = Raphael Lemkin: Soviet Genocide in Ukraine : стаття 33 мовами / упоряд. Олеся Стасюк ; Нац. музей Голодомору-геноциду ; Ін-т дослідж. Голодомору ; Міжнар. благодійний Фонд «Україна 3000». – Київ : Вид-во Марка Мельника, 2020. – 256 с.

Це доповнене перевидання публікації б офіційними мовами ООН та 27 іншими мовами знаменитої доповіді Рафаеля Лемкіна про геноцид української нації, вчинений комуністичним режимом.

**1933: «І чого ви ще живі?» / упоряд. Т. Боряк ;
Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. – К. :
ТОВ «Кліо», 2016. – 720 с.**

Працю сфокусовано на такому аспекті Голодомору, як вилучення незернових запасів, їжі й одягу в селян, адже загальною установленою є думка про конфіскацію саме зерна для виконання плану хлібозаготівель. Подано аналіз політики радянської влади напередодні та під час Голодомору з точки зору підготовки до конфіскації їжі, іншими словами – позбавлення українського села засобів існування.

Для науковців, політиків, студентів, краєзнавців, усіх, хто цікавиться цією трагічною сторінкою нашого історичного минулого.

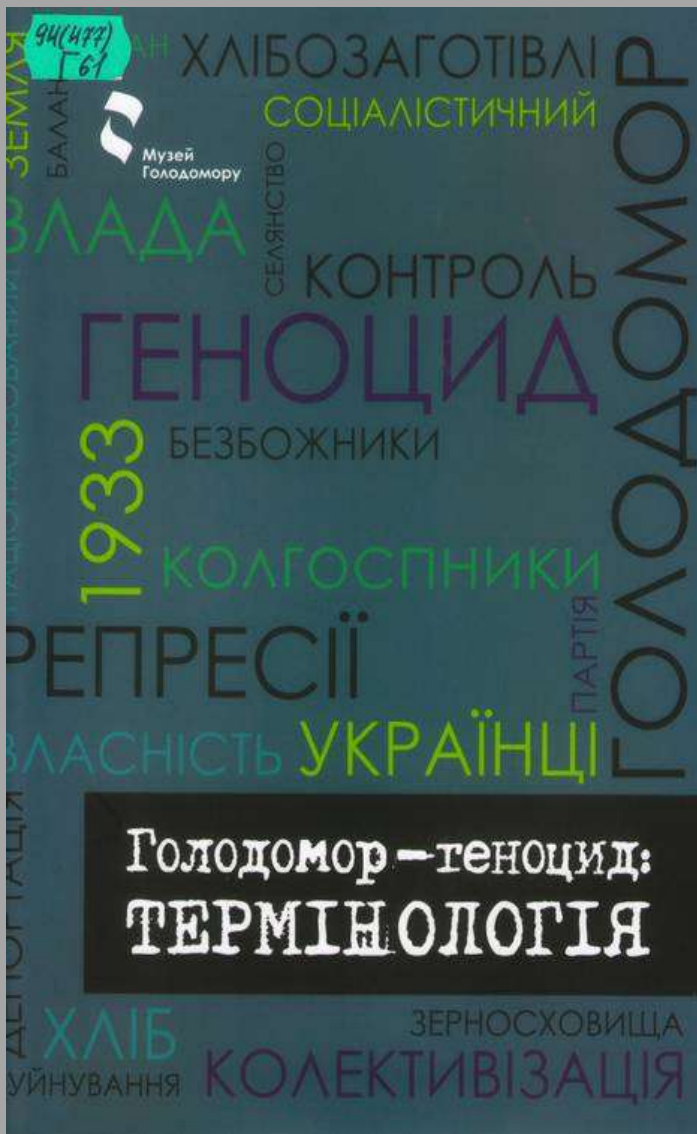
Геноцид української нації 1932–1933/2022: свідчення / упоряд. : О. Стасюк ; Нац. акад. прав. наук України, Міжнар. асоц. дослідників Голодомору-геноциду, Нац. асоц. дослідників Голодомору-геноциду українців, Фондація Укр. Голодомору-геноциду (США). – 2-ге вид., допов. – Київ, Харків : Право, 2023. – 352 с.

У виданні другому, доповненому опубліковано свідчення очевидців Голодомору-геноциду 1932–1933 років, вчиненого комуністичним тоталітарним режимом, із матеріалів кримінальної справи № 475 (2009 р.) і матеріалів кримінального провадження № 22019000000000309 (2019–2022 рр.) та свідчення очевидців геноциду українців, вчиненого путінським рашистським режимом у 2022 році.

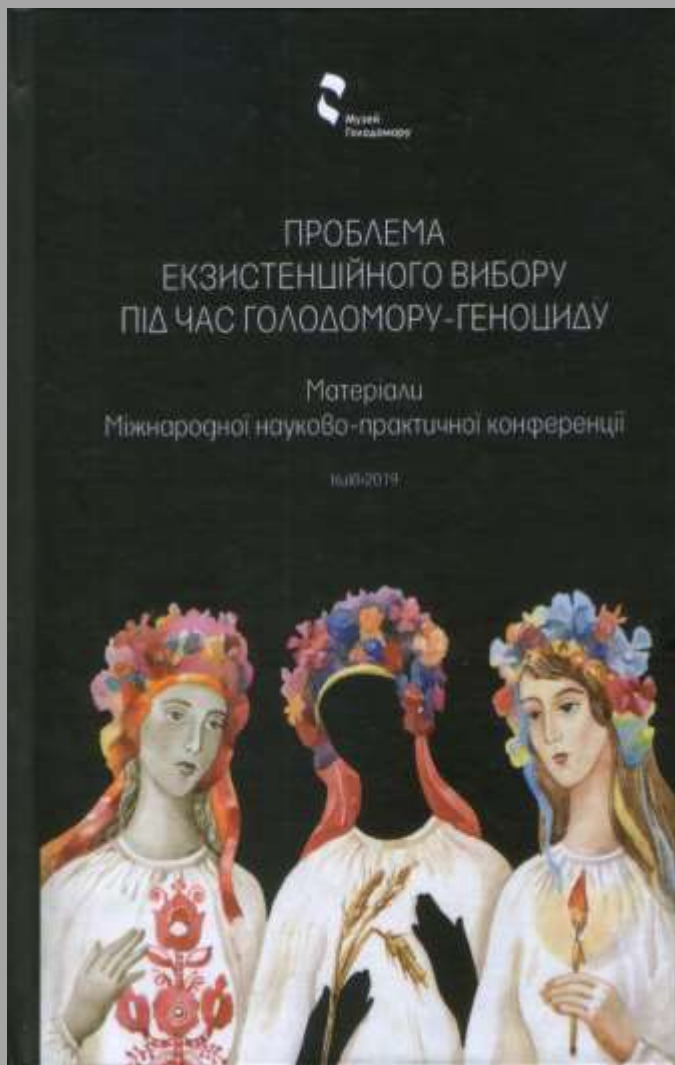
**Стасюк Олеся. Нариси про Голодомор /
Олеся Стасюк. – Київ : Видавець Мельник
М. Ю., 2019. – 216 с.**

Безумовно, Голодомор-геноцид 1932–1933 років – це лише один епізод у набагато довшій та складнішій історії примусу, придушення та насильства проти українців з боку комуністичного режиму, але оскільки предметом розгляду є саме він, то хотілося б почати з розуміння суті цього злочину.

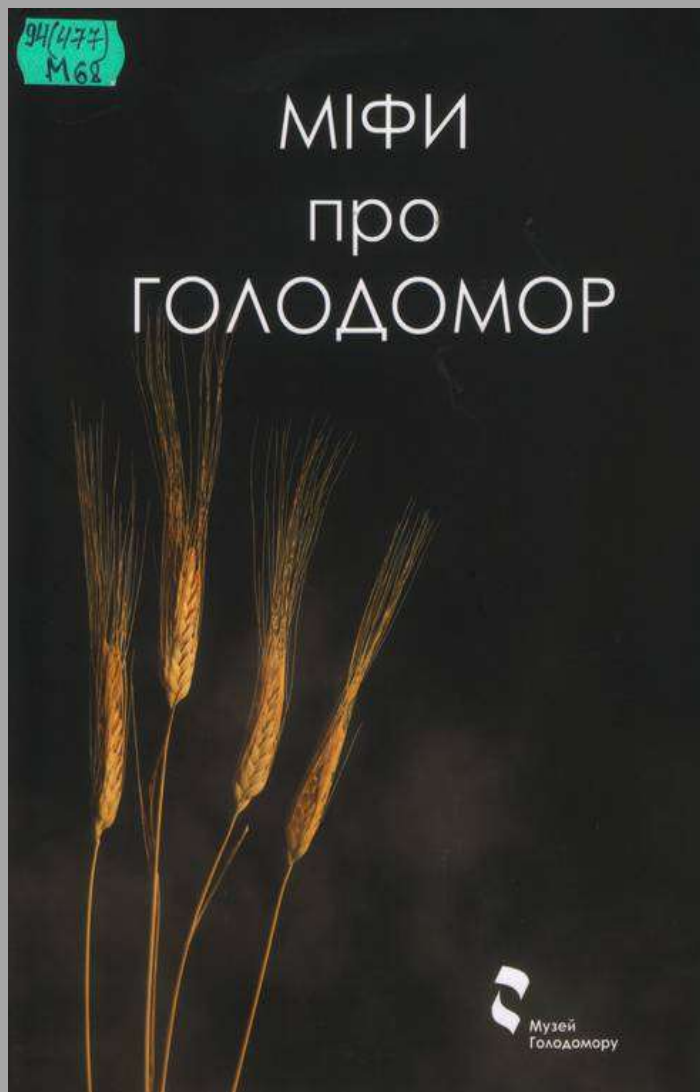
Голодомор-геноцид: термінологія /
В. Марочко, С. Старовойт, Л. Артеменко
[та ін.], Нац. музей Голодомору-геноциду ;
Ін-т дослідж. Голодомору. – Київ :
Майстер книг, 2019. – 64 с.

Науково-популярне видання, що містить роз'яснення найчастіше вживаних термінів, пов'язаних зі злочином Голодомору-геноциду. Адресоване краєзнавцям, викладачам, вчителям, студентам, школярам - широкому колу читачів, зацікавлених історією України.

Проблема екзистенційного вибору під час Голодомору-геноциду : матеріали науково-практичної конференції (20 лист. 2019 р.) / Національний музей Голодомору-геноциду, Інститут дослідження Голодомору, Фундація українського Голодомору-Геноциду (Чикаго) та ін. ; упоряд.: І. Батирєва, Ю. Коцур. – Київ : Видавництво Марка Мельника, 2020. – 312 с.

У збірці матеріалів проаналізовано, в яких умовах українцям довелося робити екзистенційний вибір, як деформувався внутрішній світ людини, втягненої у щоденну й щохвилину боротьбу за елементарне виживання, людини, яка бачила навкруг себе муки й смерть найдорожчих їй людей і була нездатною хоч щось вдіяти.

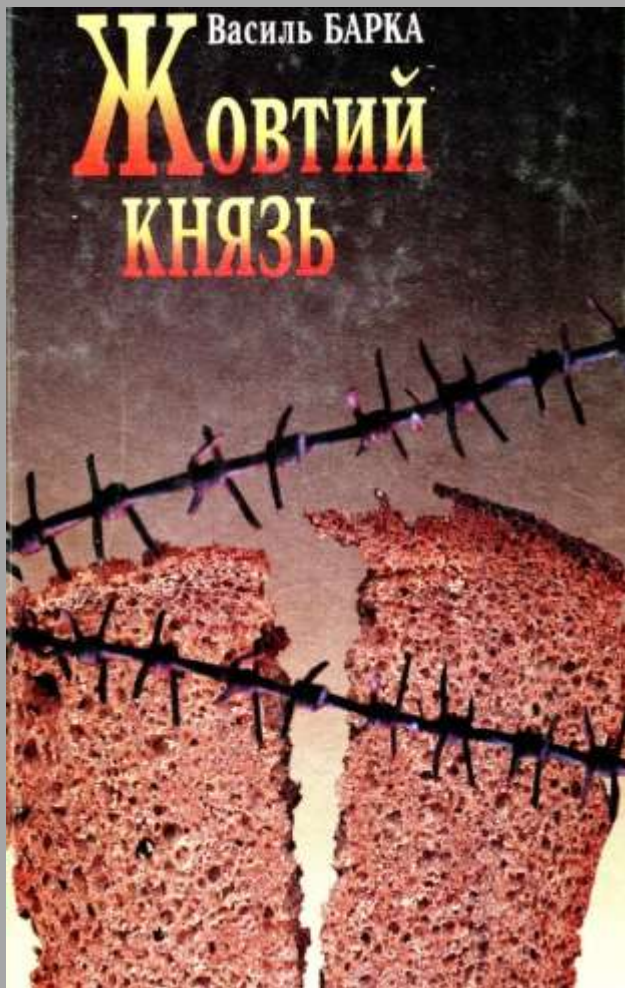
Брехуненко В. А. Міфи про Голодомор / В. А. Брехуненко ; Нац. музей Голодомору-геноциду, Ін-т дослідж. Голодомору. – Дрогобич : КОЛО, 2020. – 68 с.

Науково-популярне видання, що спростовує ключові міфи про Голодомор в Україні, які були спрямовані на те, щоб заперечити сам факт Голодомору, розмити геноцидну природу цього найкривавішого злочину проти українців, зняти з Кремля тавро організатора й перекласти відповідальність за всі події на рядових виконавців. На підставі наукових аргументів проаналізовано ідеологічну мету кожного міфу, цілеспрямовано нав'язуваного Москвою протягом майже століття.

**Тарнавська Г. О. Спасенна весна.
Спогади / Г. О. Тарнавська, І. Й. Михалевич. –
Тетіїв : Міцінський С. А., 2019. – 108 с.**

В основу книги покладені історії-спогади свідків Тетіївського району – місцевості, яка зазнала найбільших людських втрат у Київській області в роки Голодомору 1932-1933 рр.

**Барка Василь Поезія. Жовтий князь :
повість / Василь Барка – Київ : Наук. думка,
2008.– 304 с.**

Перший літературний твір про голод в Україні 1932-1933 років. В основу роману покладено особисті спогади Василя Барки-Очерета про перебіг геноциду українців, організованого урядом СРСР. Автор двадцять п'ять років ретельно збирав спогади очевидців Голодомору, що дало ґрунт для широких літературних узагальнень. Катастрофу нації під час Голодомору письменник змальовує крізь особисту трагедію родини Катранників.

УЛАС САМЧУК
МАРІЯ

Самчук Улас Марія : хроніка одного життя : повість / Улас Самчук. – Київ : Знання, 2011. – 176 с.

У повісті розповідається про Голодомор, жах цієї трагедії подається крізь призму образу Марії, яка на сімдесятому році життя зазнає в 33-му голоду. Ця жінка уособлює саму Україну. Книжка розрахована на школярів, учителів, студентів, усіх, хто цікавиться творчістю письменника.